

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus, Dijous 6 de Juliol de 1899

Núm. 307

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari i en las principals
librerías d'aquesta ciutat i de fora.
En Barcelona, litografía Mallofre, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes... Ptas. 1.500
n provincias trimestre... 3.500
Extranjer y Ultramar... 4.500
Anuncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una
acceptació general, son los millors
probos para demostrar que'l

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey para combatre per cró-
nica y rebelde que sia tota classe de.....

TOS

La que paga més

contribució de la pro-

vincia.

Esparrachs d' Argenteuil

Se'n venen diariament á la
botiga d' EN GAMBUS, ca-
rrer de Vilá (Bou), núm. 12.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin.
Los Motors de corrent continua a la vegada que extraordinarias condicions d' economia en el cost de com-
pra y consum, reuneixen las de marxa silenciosa, gran llimpiesa, espay reduhit y facilissim maneig, ventall
difficils d' obtenir ab altres sistemes, fened marxa senyallament variable y ab un simple moviment de palanca
se regulan y cambian a voluntat, las velocitats minima y maxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat conside-
rarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitaran cuanta classe de datos sean necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

Secció doctrinal

La protesta del infim

L'infim es lo poble.
Es aqueix poble (comprehent dins d' ell gran part
de las classes mitjas no burgesses), a qui sempre han
demanat son concurs los governs para poger realisar
ó pera ben acabar qualsevol cosa gran...
Es també aquella honrada massa anónima d' ahont
surten y allí ahont resideixen las mes acapdals virtuts
cívicas. Es aquell bras que travalla y que pensa, que
contribueix a la Hisenda del Estat y que civilisa y
que engrandeix la patria...
Es, igualment, aquell aplech nombrós de ciutadans
de pou escassa y fins de mediocre fortuna d' ahont
surten las unitats individuals que las necessitats de la
recluta exigeixen para la formació del Exércit, salva-
guardia suprema de la conservació de totas las segure-
tats del sosteniment, de tots los ordres materials de la
garantia, de tots los drets particulars, de la intangible
integritat del territori...
Com ell es, per lo tant, aquell conjunt d' activitats
útils y productoras, d' elements socials no parásits ni
petrificats; de quinas energias tot esfors s' exigeix
per los governants y de quinas aprofitaments, fruyt de
sas iniciatives privadas, se recauca tot ingrés para'l
Tresor...
Mes ell es, també, aquella colectivitat que, tot y
representant la verdadera forsa dintre de la societat,
perque la forsa resideix en lo número, ell es, també,
aquella colectivitat que per una rahó sistemática te de
veure ó de contemplar sempre prou menyspreuats per
per los de dalt sos clams...
Ell es, igualment, aquell gran aplech d' homes, als
quins saben trobar sempre en son propi domicili par-
ticular lo recaudador d' impostos, lo delegat ó l' inves-
tigador d' Hisenda, lo sargento reclutador, l' agutzil
del Jutjat; pero als quins no troben gayrebé may, per
los funcionaris administratius de tots los ordres enca-
rregats de la santa beneficencia pública, ni recordan
com se diuhen ni allí ahont viuhen ó habitan, moltes
vegades, los escribes de los municipis encarregats de
formar y de depurar las llistas dels mal anomenat cens
electoral...
De la mateix manera que ell es qui resulta ser
aquella suma d' elements socials que, tot y essent la
més grossa y formidable, ha de mirar sempre fesejada
se emmuda representació en las Corts de la nació y
fins dintre de las Administracions provincial y muni-
cipal per l' imperi del aborrit caciquisme, lo que fa
que, quan ell vol y necessita fer pujar sa veu fins a
algun dels indrets més elevats del organisme del Estat,
no trohi pas may sense dificultat qui s' encarregui de

ferhi arribar ni tan sols lo resso desvirtuat de sos ver-
daders clams...
Tant com també es veritat que es ell y tan solza-
ment ell aquell trist element para qui no existeix un
régimen parlamentari ni un govern constitucional sino
de nom; perque aquestos, prou atents a comploure
sempre ab preferencia las indicacions de las classes
anomenadas *directoras*, tantot si s' recordan del poble
com no sia para exigirli sacrificis de tota mena y
para reprimir sas expansions, mentres que'l poble, a
la vegada, si es que algun cop necessita ferse escoltar
en sas reivindicacions més ó menos procedents per un
govern que sapiga identificar-se ab sos desitjos ó ab sas
justas aspiracions, no'l troba may enloch...
D' aquí que, d' aqueix divorci complet entre alló
que pugan tal vegada ser las necessitats y las aspira-
cions d' un poble ab los procediments y ab las miras
adoptats per sos governants; d' aquesta verdadera hor-
fanesa política en la que'l poble avuy se troba, isolat
d' un contacte més directe ab los alts organismes del
Estat y malament representat per las classes *directoras*;
de la altra impossibilitat en la que ell se troba, també,
de fer sentir sense comodas adulteracions de cap mena
ni las otras intermediacions fraudulentas sa poderosa
veu aixecada potser en un clam de justícia; de la arbi-
traria correlació de mal entesa reciprocitat que regeix
sa especial situació al front del Poder del Estat, cor-
relació de tal naturalesa que per l' imperi d' ella que-
dan en favor del Estat totas las prestaciones, totas las
exigencias, tots los medis d' exacció y d' abús de forsa
y en contra del ciutadà totas las càrregas fiscals, totas
las demás obligacions de qualsevol altra mena, tots los
debers y'l tàcit sufriment ocasionat per las vexacions
y per la imposició moral fillas del autoritarisme més
recalcitrant; d' aquí que, de totas aquestas cosas se'n
derivi un verdader esclat, de tant en tant, protesta
gerantina del colectiu esperit popular, éxit formidable
de l' ánima del infim manifestació ostensible del dret
desconegut y postergat del *paria*, que també n' hi ha
de *parias*, encare que aixó sembla mentida, en ple si-
gle XIX y entremitj de la nostra civilitació revolucio-
naria que tant y tant se complau en anomenarse igua-
litaria y democrática...
Y per aixó es que, nosaltres, en presència de fets
tan tristos y deplorables per tots los conceptes com
venen a ser aquells que en aquestos últims dies han
enrogit de sang los carrers de Zaragoza y han pertor-
bat la tranquil·litat pública general a Sevilla, a Valen-
cia, y fins, derreramént, a Barcelona, plorém, sí, per
la existencia d' aquell divorci susdit que's manifesta
entre los governants y'l poble, mentres que, demanant
al Estat una extricta moderació en l' ús que potser
pensat fer d' aqueixa forsa ab la que está invertit, nos
atrevim a aconsellarli que fassi algun més gros y serió

cas de las vivas protestas que de per tot arreu van al-
zecarse en contra de determinadas midas de govern
administrativas y financieras últimament dictadas y
que escolti, ab més benevolencia que fins avuy he ha-
tet, tals y quals pfeffensions que no involucron pes
sino un rahonable clam, nascut d' aqueixa set de justia
cia que'l poble va experimentant d' ensa de la occu-
rrencia de certe abusos comesos, segons se diu, ab
ocasió d' administraris.

MAX.

RETALL

Si may tinguessem de caure presoners fent la gue-
rra, aviat hauriam triat. Que se'ns ne dugés Samp-
son allá hont volgués ó que'l Otis s' encarregés de
servirnos lo ranxo.
Dihem aixó perque la mariners espanyols de la es-
quadra d' en Cervera arribaran aquí fets pns, rabiats
demanayan una caixa. Aixó quan tornaren dels To-
cinos Unidos hont tant tost no'ls donan a tots pera
que poguessin fer un bon casament quan los donessin
la llicencia.
Donchs are passejantes per la Rambla trobareu lo
mateix. Allá a las cinch, quan los pardals hi van a fer
la zerradissa, formiguejan per allí, la presonera de Ma-
nila que es un primor. Y no se la coneix que arribin
d' aquellas terras: al contrari que sembla que tornin
de la torra, igual los soldats que'ls oficials. No hi ha
un tísich per la mort de Deu. Per aixó deya un amic
nostre ab qui'ns passejavam: ja fan bé d' anar vestits
de *rayadillo*, que, sino, 'ls pendriam per prínceps
que viatjan d' incógnit.
Y are diguin: no voldriam serne vostés de presoners
dels Estats Units? No es millor aixó, que tornar morts
de defalliment, beguts de gallas, empaytats per la dis-
senteria y tenint per tot Deu te goart al desembarcar
la tassa de caldo y la copeta de vi ab que'ls benefac-
tors fondistas y la Creu Roja 'ls aliviavan de moment
de las miserias de la campanya y del treball d' una
llarga navegació?
De Cuba vingueren tots carregats de creus y de
gana. Una cosa anava per l' altra.
Si no'ns volen creure, aprofitin aquestos dies d'
arribada y vejan a la Rambla a sentir cantar los par-
dals. Allí 'ls v'urán passejar nets, endressats, roigs,
guapos y ab un si es no es d' ayre europeu que dona
bó de véurels y sentirlos.
Y aquest miracle no'ns ha fet Mahoma sino la
americans de Manila, aquells porchs de Chicago que,
segons lo general Augustí, cremavan las iglesias, vio-
laván las doblas y no se si deya en la proclama que ro-
bavan los rellotjes y dormían sota las barcas.
Quin cambi de decoració comparat ab los repatriats
de Cuba, y ab los que tornaren de Filipinas poch des-
prés d' arribar lo Trejano del pont de taalonel!
Una cosa encare volém creure. Y es que quan l'
Agüinaldo os torni 'ls vuyt ó deu mil presoners que
'ns té veurém encare una grossa diferència entre ells
y'ls seus companys repatriats de Cuba. Menja molt
aquell clima, es veritat, pero meja encare més la ga-
na y tant com la gana aquellas caminadas sense solta
y sense poder dormir en poblats que feya fer a las co-
lumnas l' altra Trajano de Cuba, l' invicte Weyer, lo
que'ns tenis de portar la Republica embolicada ab
una fulla de bruch si la monarquia li negava lo medis
de desembarcar als Estats Units para recordar las glo-
rias del... com ne diuhen? Si las glorias de Bailen y
de... com mes ne diuhen? ah, ja'ns recorda, las
glorias de Almansa y de Villaviciosa.
(De La *Renascença*).

Libre important

CARMILLA RUSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interès actualment a tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en ell a més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurn de Noya, s'hi troban explicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuidados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cap americá entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda; y alseda dels ceps y manera de cuidarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc; seguit d'altres moltos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuidados de que deuen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d'Espanya y Fransa; tot ab lo fi d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum en octau de més de 100 págines en bon paper y clara impressió, encuadernat a la holandesa y s ven en aquesta impremta, al preu de UNA PESSETA.

OBRA NOVA

Fuils Ilustrats de Reus

Francisco Gras y Elias

Exposetas exemplar. Se ven en aquesta impremta.

INSTITUT VACUNÓGENO SUIS

LA USSANNE

Dipòsit exclusiu a Reus

D. ANTON SERRA (farmacéutic)

Arrabal Santa Anna, 30.

LINFA

PULPA

Tubo para 2 ó 3 vacunas 1'50
 Tubo para 8 ó 10 vacunas 1'50
 Tubo para 20 ó 25 vacunas 3'00
 Estojo ab 5 tubos para 2 ó 3 vacunas 4'00

Placas para 3 ó 4 vacunas 1'50
 Placas para 6 ó 8 vacunas 3'00
 Frascos para 25 vacunas 8'00
 Frascos para 50 vacunas 15'00

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

ESCORIAS THOMAS

SALES DE STASSFURT

GARANTIZADAS PURAS



SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA

Lo més económic, lo més eficas, lo mes durader

balx garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse para prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Juliol de 1899

Línea directa pera 'l' rio de la Plata

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Juliol directament pera Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y ràpit vapor francés

ESPAGNE

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Juliol lo vapor France
lo dia 27 de " " Bearri

Consignataris a Barcelona, RIPOL y C., Plassa de Palacio.—Barcelona.

Ferrocarril economic de Reus a Salou

Servey de trens de viatgers

que regira desde l' 1 de Juliol de 1899.

SORTIDAS DE REUS		SORTIDAS DE SALOU	
Tren núm. 2 a las 4:10	Tren núm. 1 a las 4:58		
» 12 » 5:45	» 11 » 6:30		
» 14 » 7:20	» 13 » 7:52		
» 16 » 8:00	» 15 » 8:10		
» 18 » 9:00	» 17 » 10:01		
» 20 » 10:48	» 19 » 10:49		
Tren núm. 22 a las 12:35	Tren núm. 25 a las 2:33		
» 26 » 2:32	» 27 » 3:15		
» 28 » 3:14	» 29 » 3:57		
» 30 » 4:38	» 31 » 4:39		
» 32 » 5:20	» 33 » 5:21		
» 34 » 6:02	» 35 » 6:03		
» 36 » 6:44	» 37 » 6:45		
	» 38 » 7:25		
Tren núm. 38 a las 7:24	» 39 a las 8:15		

Tranvia a vapor desde la estació del ferrocarril economic fins devant lo carrer Closa de Mesures

Servey de trens combinats que regira desde primer de Juliol de 1899.

Sortidas de la Estació.—Matí: 5:25, 6:59, 7:50, 8:40, 10:32, 11:30.—Tarde: 3:02, 3:42, 4:24, 5:06, 5:50, 6:30, 7:14.

Sortidas del carrer Closa de Mesures.—Matí: 5:40, 7:12, 8:00, 8:45, 10:40.—Tarde: 12:30, 2:15, 3:10, 3:52, 4:34, 5:16, 5:58, 6:40, 7:20.

OBSERVACIONES: Los dias festivos a més dels trens indicats en lo present cuadro sortiran un de la estació a las 2:10 y del carrer Closa de Mesures a las 1:39.

Las horas se regiran per lo meridiá de Madrid. Reus 23 de Juny de 1899.—L' Administrador, Joseph M. Curiano.